

Asia Nykysuomen sanakirja

Hakija A

Annettu 12.5.2009

Tiivistelmä *Nykysuomen sanakirja oli TekijäL 1 §:ssä tarkoitettu itsenäinen ja omaperäinen teos.*

LAUSUNTOPYYNTÖ

A on pyytänyt tekijänoikeusneuvostolta lausuntoa kysymykseen:

Onko Nykysuomen sanakirjalla (julkaistu 1951-1961) muuta tekijänoikeussuojaa kuin jo rauennut tekijänoikeuslain 49 §:n mukainen luettelosuojaa?

Hakija on skannannut 39 sivua sanakirjan vuoden 1992 laitoksesta ja lähettänyt sivut tekijänoikeusneuvoston tarkasteltavaksi. Vuoden 1992 laitos perustuu Nykysuomen sanakirja 1-3:n vuonna 1967 ilmestyneeseen toiseen painokseen.

VASTINE

Tekijänoikeusneuvosto on pyytänyt Nykysuomen sanakirjan kustantaja Werner Söderström Osakeyhtiöltä vastineen asiassa.

Werner Söderström Osakeyhtiö katsoo, että lausuntopyynnön kohteena oleva Nykysuomen sanakirja on tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu kirjallinen teos. Teos nauttii siten tekijänoikeuslain 49 §:n mukaisen suojan lisäksi tekijänoikeuslain 2 §:n mukaista suojaa kirjallisena teoksena.

Nykysuomen sanakirjan tekemiseen on osallistunut useista tekijöistä koostuva toimituskunta, jonka jäsenet ovat aikojen kuluessa vaihtuneet. Teos on luonteeltaan tekijänoikeuslain 6 §:ssä tarkoitettu useiden tekijöiden yhteistyön tuloksena syntynyt teos. Tekijänoikeussuoja on voimassa Tekijänoikeuslain 43 §:n mukaisesti.

Nykysuomen sanakirjan sisällöstä

Lausuntopyynnön kohteena oleva Nykysuomen sanakirjan vuonna 1992 kuusiosaisena julkaistu laitos perustuu Nykysuomen sanakirjan vuosina 1951-1961 ilmestyneeseen ensimmäiseen painokseen. Vuonna 1992 julkaistun laitoksen valmistamisessa on käytetty vuonna 1967 ilmestynyttä kolmiosaista kansanpainosta, joka sekin perustuu vuosien 1951-1961 ensimmäiseen painokseen. Vuoden 1992 editio on fotomekaanisesti kuvattu kansanpainoksesta.

Nykysuomen sanakirjassa on kaikkiaan yli 200 000 hakusanaa. Kirjan alkusanoista käy selvästi ilmi, että kirjaan otetut 200 000 hakusanaa perustuvat kirjan toimituskunnan tekemiin valintoihin ja seulontaan. Kysymys ei ole mekaanisesta suomen kielen yleissanojen kokoamisesta olemassa olevan mallin pohjalta, vaan useita erilaisia valintoja edellyttävästä itsenäisestä toimitustyöstä.

Hakusanojen merkityssisältöä selitetään sanakirjassa määritelmin, synonyymein, esimerkein ja sitaattien avulla. Kunkin yksittäisen hakusanan osalta voidaan valita erilaisia selitystapoja ja niiden yhdistelmiä. Esitysjärjestys on vapaasti valittavissa ja perustuu aina toimituskunnan valintoihin. Määritelmät ovat kielellisiä kuvauksia hakusanan merkityssisällöstä ja useissa tapauksissa määritelmät ovat ilmaistavissa useilla vaihtoehtoisilla tavoilla. Mahdollisia esimerkkejä käyttöyhteyksistä, joissa sanoja käytetään, on useissa tapauksissa lukuisia. Sama koskee sitaatteja, joita hyödynnetään kuvattaessa sanojen käyttöä omaleimaisissa käyttöyhteyksissä.

Tekijänoikeudellinen arviointi

Werner Söderström Osakeyhtiö toteaa, että kirjallisten teosten teoskynnys on varsin alhainen. Lyhyetkin artikkelit, jotka ilmentävät jollakin tavalla tekijänsä luovia valintoja, ylittävät teoskynnyksen. Werner Söderström Osakeyhtiö viittaa myös korkeimman oikeuden ratkaisuun KKO 2005:43, jossa korkein oikeus on arvioinut kielen oppikirjojen sanastojen tekijänoikeussuojaa.

Valittaessa suomen kielen yleissanakirjaan hakusanoja valintaan liittyy vastaavanlaisia seikkoja kuin KKO:n ratkaisussa 2005:43 tarkoitettuun sanastoon. Sanakirjassa pyritään kuvaamaan kattavasti suomen yleiskielen sanat, mutta samalla hakusanojen määrää on rajattava, jotta määrä ei paisuisi liian suureksi. Valintaan vaikuttaa esimerkiksi myös murreilmaisujen ja erityissanastojen osuus ja painotus kokonaissanastossa. Valintaa ei kuitenkaan ole ennalta rajoitettu eikä valintakriteereitä ole määritelty. On hyvin epätodennäköistä, että kahden sanakirjan tekijät päätyisivät hakusanojen valinnassa samanlaiseen lopputulokseen.

Toinen teossuojaan vaikuttava seikka on tapa, jolla yksittäisten hakusanojen merkityssisältö kuvataan sanakirjassa. Käytännössä tämä tapahtuu siten, että merkityssisältö kerrotaan synonyymein, sana määritellään kielellisesti muilla sanoilla tai esitetään esimerkkejä sanojen käyttöyhteyksistä. Myös sitaatteja käytetään sanojen käyttötapojen havainnollistamisessa. Näitä tapoja käytetään vapaasti yhdistellen ja toimituskunnan valintojen mukaisesti.

Werner Söderström Osakeyhtiön mukaan kuvattaessa sanan merkityssisältöä synonyymeilla sanakirjaan liittyy samanlaisia piirteitä kuin tekijänoikeuslain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin karttoihin ja muihin selittäviin piirroksiin (ks. Haarmann, Pirkko-Liisa, Tekijänoikeus ja lähioikeudet, Talentum, Helsinki 2005, s. 73-74 ja siinä viitattu oikeustapaus KKO 1978 II 48). Tiettyjä samankaltaisuuksia ei ole mahdollista kokonaan välttää eri sanakirjoissa kuvattaessa saman hakusanan merkityssisältöä synonyymein. Sen sijaan määriteltäessä sanan merkityssisältöä muulla tavoin sijaa luoville ratkaisuille on huomattavasti enemmän. Määrittely voidaan säännönmukaisesti tehdä useilla vaihtoehdoilla kielellisillä ilmaisutavoilla. Kuvattaessa esimerkkejä sanojen käyttöyhteyksistä vaihtoehtoja on poikkeuksetta lukuisia. Niin ikään valittaessa sitaatteja sanojen erilaisista käyttötavoista vaihtoehtoja on lukuisia, usein lähes rajoittamattomasti. Sanakirjoissa on siten yksittäisen hakusanan osalta paljon elementtejä, joissa on sijaa erilaisille tekijän luoville valinnoille ja ilmauksille. Jos kahdelle tekijälle annetaan tehtäväksi saman hakusanan määrittely, on todennäköistä, että lopputulokset eroavat toisistaan.

Tietokantojen teossuojan ja kokoomateossuojan edellytykset

Werner Söderström Osakeyhtiö toteaa, että kun sanakirjoja tarkastellaan hakusanoista muodostuvana kokonaisuutena, sanakirjat ovat luonteeltaan kirjallisia teoksia, jotka ovat myös tekijänoikeudellisesti suojattuja tietokantoja ja kokoomateoksia. Werner Söderström Osakeyhtiö viittaa tietokantojen suojaa koskevaan hallituksen esitykseen HE 170/1997.

Werner Söderström Osakeyhtiön mukaan painettu tietosanakirja voi olla tekijänoikeudellisesti suojattu kokoelma. Kokoelma voi olla suojattu myös tietokantana (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi tietokantojen oikeudellisesta suojasta 96/9/EY). Kokooma- ja tietokantateosten kohdalla omaperäisyys ilmenee yleensä kokoelman ja tietokannan sisällön valinnassa ja järjestelyssä. Jos niiden sisällön valinta ja järjestely ilmentävät tekijänsä henkistä luomistyötä, niin teoskynnys ylittyy. Käytännön sääntönä tätä arvioitaessa voidaan pitää, olisiko joku toinen päätenyt samanlaiseen lopputulokseen, jos olisi saanut työn tehtäväkseen. Jos vastaus on kielteinen, on ilmeistä, että työ ilmentää tekijänsä itsenäisiä ja omaperäisiä valintoja ja ylittää teoskynnyksen. Teoskynnys ei sen sijaan ylity, jos työn tulos on täysin ulkoisten tekijöiden määräämää mekaanista työtä. Kokonaisuudessaan sanakirjat eivät ole mekaanisesti koottavia sanojen selityksiä, vaan valintaa joudutaan tekemään jo valittaessa sanakirjaan otettavia sanoja.

Nykysuomen sanakirjan tekijänoikeussuoja

Nykysuomen sanakirjaan ei ole koottu mekaanisesti kaikkia yleiskielen sanoja hakusanoiksi, vaan hakusanoja kerättäessä on tehty voimakasta karsintaa ja valikointia, minkä tuloksena sanakirjaan on valikoitunut hieman yli 200 000 hakusanaa. Ilman karsintaa sanakirjaan olisi tullut hakusanoja jopa nelinkertainen määrä. Sanakirjan alkusanoissa todetaan, että yhdyssanoja on otettu mukaan vain valikoiden pyrkien saamaan mukaan kaikki tavallisimmat vakinaisessa käytössä olevat. Muilta osin sanakirjassa on tyydytty vain näytteisiin. Sama koskee myös sanojen johdoksia.

Sanakirjan alkusanoissa todetaan edelleen, että inhimillinen kulttuuri on niin laaja-alainen, ettei ole mahdollista sisällyttää yleissanakirjaan erikoisalojen sanastoa muuta kuin pääkohdittain. Erikoisalojen hakusanojen sisällyttäminen sanakirjaan perustuu siten tekijöiden vapaaseen valintaan. Sama koskee myös murteellisten sanojen sisällyttämistä sanakirjaan. Niin ikään voimakasta karsintaa ja valintaa on tehty sen suhteen, minkä tyylistä aineistoa sanakirjaan sisällytetään ja missä laajuudessa.

Sanakirjaan otetut hakusanat ovat sanakirjassa aakkosjärjestyksessä. Valittujen hakusanojen järjestys määräytyy mekaanisesti. Tältä osin kysymys on tyyppillisestä tietokantateoksissa käytettävästä järjestelmästä, jolla mahdollistetaan yksittäisten tietojen hakeminen (tietokantadirektiivissä tarkoitettu yksilöllinen pääsy tietoihin). Tämä ei kuitenkaan vaikuta sen arviointiin, onko sanakirjaa kokonaisuudessaan tai yksittäisten hakusanojen osalta pidettävä tekijöidensä luovan työn tuloksena. Sanakirja kokonaisuudessaan muodostuu hakusanoista, joiden valinta perustuu tekijöiden luoviin ratkaisuihin. Lisäksi hakusanojen kuvaukset eivät ole annettuja, vaan niitä kuvattaessa on eri vaihtoehtoja sen suhteen, miten muodostetaan ja missä järjestyksessä hakusanan osalta esitetään synonyymit, määritelmät ja mahdolliset esimerkit ja sitaatit. Lopputuloksena on sanakirja, jossa hakusanojen kokonaisuus perustuu tekijöidensä luoviin ratkaisuihin ja jossa lisäksi yksittäisten hakusanojen kuvaukset ilmentävät tekijöidensä itsenäisiä ja omaperäisiä ratkaisuja.

On selvää, että jos joku muu taho olisi ryhtynyt tekemään vastaavaa sanakirjaa kuin Nykysuomen sanakirja, niin lopputuloksena olisi ollut erilainen sanakirja. Eroja olisi varmasti valituissa hakusanoissa ja hakusanojen selitysosassa eli siinä miten sana määritellään, missä järjestyksessä ja minkälaisia synonyymejä sanalle esitetään sekä minkälaisia esimerkkejä ja sitaatteja sanan käytöstä esitetään. Werner Söderström Osakeyhtiö on vertailua varten liittännyt vastineeseensa otteen Nykysuomen sanakirjan jälkeen julkaistusta Suomen kielen perussanakirjasta.

Nykysuomen sanakirja on tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu teos, jonka tekijänoikeudellinen suoja-aika on edelleen voimassa. Teoksen käyttö tekijänoikeuslain 2 §:ssä tarkoitetulla tavalla on sallittua vain kirjan oikeudenhaltijan eli Werner Söderström Osakeyhtiön suostumuksella.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 55 §:n mukaan tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Näiden lausuntojen luonne ei ole sitova.

Tekijänoikeudesta

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen.

Tekijänoikeudessa teoksella tarkoitetaan luonnollisen henkilön henkisen luomistyön tulosta. Teokselta edellytetään, että sitä voidaan pitää tekijänsä itsenäisen luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tällöin se niin sanotusti ylittää teoskynnyksen eli saavuttaa teostason. Suojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Ratkaisu teoskynnyksen ylittymisestä tehdään tapauskohtaisella harkinnalla. Tavanomaisena arviointikriteerinä on pidetty sitä, voisiko kukaan muu samaan työhön ryhtyessään päätyä samanlaiseen lopputulokseen.

Tekijänoikeus suojaa sekä teosta kokonaisuutena että sellaista teoksen osaa, jota muusta teoksesta irrallaan tarkasteltuna voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena.

Tekijänoikeus syntyy teoksen luoneelle luonnolliselle henkilölle. Teos voidaan luoda myös useiden henkilöiden yhteistyönä. Yhteisteoksesta säädetään TekijäL:n 6 §:ssä. Jos kaksi tai useammat ovat yhdessä luoneet teoksen heidän osuuksiensa muodostamatta itsenäisiä teoksia, on tekijänoikeus heillä yhteisesti. Kullakin heistä on kuitenkin valta vaatimusten esittämiseen oikeuden loukkauksen johdosta.

Myös teoksia tai muuta aineistoa sisältävä tietokanta, luettelo tai muu kokoelma voi olla tekijänoikeuden kohteena, jos edellä mainitut suojan saamisen yleiset edellytykset täyttyvät. Kokoelmien kohdalla luova panos voi ilmetä erityisesti kokoelmaan sisällytetyn aineiston valinnassa ja järjestelyssä.

Hallituksen esityksessä (ks. HE 170/1997 vp.) on mainittu esimerkkeinä tekijänoikeudella suojatuista teoksista muodostuvista kokoelmista tietosanakirjat ja monet muut hakuteokset, sanoma- ja aikakauslehdet, kirjalliset kokoomateokset kuten antologiat sekä tietokoneohjelmien kokoelmat ja multimediatuotteet. Esimerkkejä tiedoista tai muusta aineistoista muodostuvista kokoelmista, jotka voivat saada tekijänoikeussuojaa, on hallituksen esityksessä mainittu tilastojulkaisut, myyntiluettelot ja matkailuesitteet.

TekijäL 5 §:ssä säädetään kokoomateoksesta. Sillä, joka yhdistämällä teoksia tai teosten osia on aikaansaanut kirjallisen tai taiteellisen

kokoomateoksen, on siihen tekijänoikeus, mutta hänen oikeutensa ei rajoita oikeutta ensiksi mainittuihin teoksiin.

Myös Bernin yleissopimuksessa kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (SopS 79/1986) on teoksista muodostuvia kokoelmia koskeva määräys. Sopimuksen 2 artiklan 5 kappaleen mukaan kirjallisten tai taiteellisten teosten kokoelmia kuten tietosanakirjoja ja kokoomateoksia, jotka sisältönsä valinnan ja järjestelyn puolesta ovat henkisen luomistyön tuotteita, suojataan sellaisinaan, supistamatta kokoelmiin sisältyvien teosten tekijöille kuuluvia oikeuksia.

Tekijänoikeudellisesti suojattu kokoelma voi olla esimerkiksi painettuna kirjan muotoon, tallennettuna CD-, DVD- tai muulle tallenteelle tai tietokoneen kovalevyllä.

Tekijänoikeus ei suojaa ideoita, periaatteita tai tietoja. Suojan kohteena on se teoksen ilmenemismuoto, johon tekijä on omaperäisellä tavalla ajatuksensa saattanut.

Tekijän taloudellisista oikeuksista säädetään TekijäL 2 §:ssä. Moraalisista oikeuksista säädetään TekijäL 3 §:ssä.

Tekijänoikeus on TekijäL 43 §:n mukaan voimassa, kunnes 70 vuotta on kulunut tekijän tai, jos kysymys on 6 §:ssä tarkoitetusta yhteisteoksesta, viimeksi kuolleen tekijän kuolinvuodesta.

Tietokantadirektiivi 96/9/EY

Tietokantojen oikeudellisesta suojasta on säädetty Euroopan unionin oikeudessa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 96/9/EY tietokantojen oikeudellisesta suojasta, jäljempänä tietokantadirektiivi. Tekijänoikeuslaki on saatettu 15.4.1998 voimaan tulleella lainmuutoksella (250/1998) vastaamaan tietokantadirektiivin vaatimuksia.

Tietokantadirektiivi on huomioitava sovellettaessa tekijänoikeuslakia tietokantoihin.

Tietokantadirektiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan kaikenmuotoisten tietokantojen oikeudelliseen suojaan. Direktiivin johdanto-osan 14 kappaleessa täsmennetään, että direktiivin antama suoja olisi ulotettava koskemaan myös muussa kuin elektronisessa muodossa olevia tietokantoja.

Tietokannan määritelmä sisältyy tietokantadirektiivin 1 artiklan 2 kohtaan. Sen mukaan "tietokannalla tarkoitetaan teosten, tietojen ja muiden itsenäisten aineistojen kokoelmaa, joka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja johon elektronisesti tai muulla tavoin on

mahdollistettu yksilöllinen pääsy". Direktiivin 17 johdantokappaleen mukaan "tietokannalla tarkoitetaan kaikkia kirjallisia, taiteellisia, musiikillisia tai vastaavia teoskokoelmia tai tekstiä, ääntä, kuvia, lukuja, tosiasioita ja tietoja sisältäviä kokoelmia". Tekijänoikeuslakia voidaan soveltaa myös tietokantoihin, jotka eivät täytä kaikkia direktiivin määritelmän edellytyksiä (HE 170/1997 vp.).

Tietokantadirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan tietokannat, jotka aineiston valinnan tai järjestämisen perusteella muodostavat tekijän omaperäisen luomuksen, saavat sellaisenaan tekijänoikeussuojaa. Muita perusteita ei saa soveltaa määritettäessä, voidaanko ne suojata. Direktiivin 16. johdantokappaleessa on täsmennetty, että tekijänoikeudellisen suojan arvioinnissa ei etenkään saa arvioida tietokannan laatua tai esteettistä arvoa koskevia seikkoja.

Tietokantadirektiivin 3 luvun säännökset tietokantojen sui generis -oikeudesta on implementoitu TekijäL 49 §:ssä. TekijäL 49 §:ssä on säädetty myös luettelon valmistajan oikeudesta. Luettelon ja tietokannan valmistajan oikeus on voimassa, kunnes 15 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ valmistui, tai jos työ saatettiin yleisön saataviin ennen tämän ajanjakson päättymistä, 15 vuotta siitä vuodesta, jona työ saatettiin ensimmäisen kerran yleisön saataviin.

Tekijänoikeuslain muuttamisesta annetun lain (250/1998) siirtymäsäännöksen mukaan lakia sovelletaan myös teoksiin, jotka on luotu ennen lain voimaantuloa, ja lain 49 §:ssä tarkoitettuihin suojan kohteisiin, jotka on valmistettu ennen lain voimaantuloa. Lain 49 §:ssä tarkoitettut suojan kohteet, jotka on valmistettu 31 päivän joulukuuta 1982 jälkeen, ovat suojattuja 1. päivään tammikuuta 2013.

Korkeimman oikeuden ratkaisukäytäntö

Korkeimman oikeuden asiassa KKO 2005:43 oli kyse kielen oppikirjasta, joka käsitti erilliset tekstiosat ja sanastot. Yhtiö oli ilman oppikirjan tekijänoikeudenhaltijoiden suostumusta kopioinut sanastot tietokoneella luettavissa oleville levykkeille ja ryhtynyt markkinoimaan levykkeitä. Yhtiön katsottiin loukanneen tekijänoikeuksia. Korkein oikeus perusteli sanastojen teostasoa muun muassa sillä, että kyse ei ole vain mekaanisesti kootuista sanaluetteloista vaan niiden teko on edellyttänyt monenlaisten seikkojen tarkastelua teokseen otettavien ja sanastoihin sisällytettävien sanojen valinnassa. Sanojen valinnassa on otettava huomioon erityisesti oppikirjoja käyttävien opiskelijoiden kielelliset valmiudet ja oppilaiden kyky oppia vaikeusasteeltaan erilaisia sanoja. Tekijöiden on ratkaistava se, mitkä sanat tekstissä opetetaan ja missä vaiheessa tietty sana on opetuksellisesti perusteltua ensi kertaa esittää. Korkein oikeus piti ilmeisenä, että kukaan muu ei vastaavaan työhön ryhtyessään olisi päätenyt samanlaiseen lopputulokseen. Oppikirjojen sanastot ilmensivät siten, ottaen erityisesti

huomioon sanastojen ja asianomaisen tekstikappaleen välisen yhteyden, sellaista itsenäisyyttä ja omaperäisyyttä, että sanastot ylittivät myös itsenäisesti arvioiden teoskynnyksen.

Tekijänoikeusneuvoston lausuntokäytäntöä

Tekijänoikeusneuvoston lausunnossa TN 1996:19 tekijänoikeusneuvosto katsoi, että koiran nimipäivä- ja tarinakirja muodosti kokonaisuutena itsenäisen ja omaperäisen lopputuloksen ja se ylsi siten teostasoon. Kirjaan sisältyvää koirien nimipäiväluetteloa voitiin pitää tekijänoikeuslain 49 §:ssä tarkoitettuna luettelona. Kirjaan sisältyvät erilliset tekstiosuudet olivat kirjallisia teoksia ja yksittäiset piirroset kuvataiteen teoksia.

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

Tekijänoikeusneuvostolta on kysytty, kohdistuuko lausuntopyynnössä tarkoitettuun Nykysuomen sanakirjaan muuta suojaa kuin TekijäL 49 §:n mukainen suoja, joka tosin on jo lakannut olemasta voimassa.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että asiassa on arvioitava sitä, kohdistuuko sanakirjaan TekijäL 1 §:n mukainen tekijänoikeus.

Jotta sanakirja olisi tekijänoikeudella suojattu, on sen ylitettävä teoskynnys eli yllettävä teostasoon. Sanakirjan on siten oltava tekijänsä, tai jos tekijöitä on useita, tekijöidensä henkisen luomistyön itsenäinen ja omaperäinen tulos. Teoskynnyksen katsotaan yleensä ylittyvän, jos voidaan olettaa, ettei kukaan muu vastaavaan työhön ryhtyessään olisi päätenyt samanlaiseen lopputulokseen.

Tekijänoikeusneuvosto on arvioinut sille toimitettua 39 sivun otetta sanakirjasta. Se koostuu pääosin hakusanoista ja niiden merkityssisällön kirjallisista kuvauksista. Sanojen merkityssisältöä on kuvattu määritelmien, synonyymien ja sanojen käyttöä koskevin esimerkkilausein. Lisäksi sanakirjan johdanto-osassa ovat alkusanat sekä ohjeita sanakirjan käyttäjälle.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että Nykysuomen sanakirja on TekijäL 1 §:ssä tarkoitettu kirjallinen teos. Nykysuomen sanakirja ilmentää tekijänsä omaperäistä ja persoonallista luomistyötä. Omaperäisyys ilmenee erityisesti siinä, miten hakusanojen merkityssisältöjä on kielellisesti kuvattu.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että lausuntopyynnössä tarkoitettua sanakirjan itsenäisyyttä ja omaperäisyyttä voidaan arvioida kielellisen ilmaisun ohella myös sen sisällössä tehtyjen valintojen ja järjestelyjen perusteella. Sanakirja on tekstiä, tosiasioita ja tietoja sisältävä kokoelma eli tietokanta. Sanakirjan sisältö on järjestelmällisellä tavalla järjestettyä. Sisältöön on mahdollistettu yksilöllinen pääsy.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että Nykysuomen sanakirja on paitsi kirjallinen teos myös tekijänoikeudella suojattu tietokanta. Hakusanoissa ja niiden merkityssisällön kuvauksissa tehdyt valinnat ja järjestelyt ilmentävät tekijänsä omaperäistä henkistä luomistyötä. Valintoja ja järjestelyjä on tehty paitsi hakusanoissa, niin erityisesti myös siinä, millaisin määritelmien, synonyymein ja esimerkein sanojen merkityssisältöjä on kuvattu. Myös painetussa muodossa oleva tietokanta voi olla tekijänoikeudella suojattu tietokantateos.

Tekijänoikeusneuvosto ei ota kantaa, kenelle teoksen tekijänoikeudet tällä hetkellä kuuluvat.

Tekijänoikeus on voimassa, kunnes 70 vuotta on kulunut tekijän tai, jos kysymys on 6 §:ssä tarkoitettusta yhteisteoksesta, viimeksi kuolleen tekijän kuolinvuoden päättymisestä.

Puheenjohtaja

Marcus Norrgård

Sihteeri

Marko Rajaniemi

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Marcus Norrgård (puheenjohtaja), Martti Heikkilä, Tuula Hämäläinen, Teemu Kalliala, Satu Kangas, Päivi Liedes, Kirsi-Marja Okkonen, Maria E. Reh binder, Risto Ryti, Pekka Sipilä, Katariina Sorvari, Markku Uotila, Martti Virtanen ja Ahti Vänttinen.